

Het engagement van de Vlaamse Jeugd

Een onderzoek uitgevoerd door Cesor in opdracht van
Steunpunt Jeugd

Augustus 2010

Inhoud

Inleiding	3
Respons	4
Het engagement van de Vlaamse jeugd	7
Armoede in de buurt	7
Armoede in de wereld	14
Sfeer in de buurt	21
Milieu	27
Dierenwelzijn	33
Haïti.....	38
Conclusies	43

Inleiding

Om het maatschappelijk engagement in kaart te brengen, wordt traditioneel gekeken naar het lidmaatschap van verenigingen en organisaties. Daarmee krijgen we ongetwijfeld een beeld van maatschappelijke betrokkenheid, maar niet volledig. In dit onderzoek hebben we er daarom voor geopteerd om maatschappelijk engagement van Vlaamse jongeren vanuit een breder perspectief te benaderen. Naast het lidmaatschap kijken we in dit onderzoek immers ook naar andere vormen van engagement. We hebben daarvoor gebruik gemaakt van een vragenlijst waarbij we gesloten vragen hebben afgewisseld met vragen waarop de jongeren open antwoorden konden geven. Zodoende hebben we bevraagde jongeren de mogelijkheid geboden om zelf te omschrijven wat ze als engagement beschouwen.

Deze methode biedt ons de mogelijkheid om het engagement bij verschillende leeftijdsgroepen te meten en in kaart te brengen. In dit onderzoek hebben we ons immers gericht naar kinderen uit het basisonderwijs alsook naar jongvolwassenen die niet langer schoollopen. In dit onderzoek bekijken we met andere woorden het engagement van de Vlaamse jongeren tussen 9 en 25 jaar.

Voor dit onderzoek werden twee methoden gebruikt om gegevens te verzamelen. Voor de jongeren die in het lager en secundair onderwijs zitten, werd het onderzoek aangekondigd in de verschillende tijdschriften van 'Klasse', nl. Yeti en Maks!. De jongeren die wensten deel te nemen aan het onderzoek konden dit doen via een webgebaseerde gestructureerde vragenlijst. Door naar het opgegeven URL-adres te surfen, konden de jongeren in de periode maart-april 2010 de vragenlijst invullen.

Om ook de jongeren te bereiken die niet meer in het secundair onderwijs zitten, werd een tweede methode gebruikt. Via verschillende nieuwsbrieven (van verschillende jeugdorganisaties), online fora (o.a. Humo, TMF), socialenetwerksites (Facebook, Netlog) en TMF werden oproepen gelanceerd om deel te nemen aan het onderzoek. Ook hier konden jongeren, door naar een URL-adres te surfen, een webgebaseerde gestructureerde vragenlijst invullen.

In het onderzoek en dus ook in het verloop van het verslag zullen we verschillende niveaus van engagement van jongeren bekijken en dat voor een vijftal thema's, zijnde armoede in de buurt, armoede in de wereld, sfeer in de buurt, milieu en dierenwelzijn. Aangezien het onderzoek werd uitgevoerd in de maanden volgend op de aardbeving in Haïti en dit toch zowat de hele wereld in beweging heeft gebracht, hebben we ook dit opgenomen in het onderzoek.

Om het engagement van jongeren na te gaan, hebben we 2 vormen van engagement opgenomen. Een eerste vorm van engagement omvat een graad van bezorgdheid en het praten met anderen over de problematiek. Na de bezorgdheid en het praten over een thema gaan we over tot de actieve vormen van

engagement. Een eerste vorm van actief engagement omvat 'iets' doen. Dat iets kan allerlei vormen aannemen en is voor een stuk afhankelijk van de problematiek. Bepaalde thema's lenen zich bijvoorbeeld makkelijk voor individuele handelingen of acties terwijl andere thema's eerder in een collectief en/of georganiseerd verband moeten worden aangepakt. Dat laatste brengt ons meteen tot het laatste niveau van engagement namelijk het lidmaatschap van een vereniging of organisatie die initiatieven neemt in het kader van de bevroegde problematiek.

Op basis van de eerste wave antwoorden stelden we vast dat de vragenlijst door verscheidene jongeren als 'te lang' werd omschreven. Hierop werd in samenspraak met de opdrachtgever ervoor geopteerd om een thema uit de vragenlijst te weren. Aangezien uit de eerste resultaten bleek dat het engagement met betrekking tot armoede in de buurt het laagst was voor alle bevroegde thema's werd gekozen om dit thema bij de bevroeging van de jongeren buiten het secundair onderwijs uit de vragenlijst te weren.

De verzamelde gegevens werden verwerkt in een statistisch programma. De open antwoorden werden door de onderzoekers gecodeerd en gekwantificeerd. In totaal hebben meer dan 1500 kinderen, tieners, jongeren en jongvolwassenen meegewerkt aan het onderzoek. Bij deze wensen we hen allemaal heel erg bedanken voor hun deelname en voor de zinvolle informatie die ze ons hebben aangeleverd met betrekking tot maatschappelijk engagement.

Respons

In totaal hebben 1681¹ kinderen en jongeren de vragenlijst ingevuld. Naar geslacht blijken voornamelijk meisjes de vragenlijst te hebben ingevuld, 78% meisjes versus 22% jongens. Om een representatief beeld te krijgen van het engagement van de Vlaamse jeugd hebben we daarom besloten om de gegevens gekruist te herwegen naar een evenredige geslachtsverdeling volgens leeftijd.

Tabel 1 Verdeling respons naar geslacht (na weging)

	N	%
Jongen	823	50,1%
Meisje	819	49,9%
Totaal	1643	100,0%
Niet ingevuld	40	
Totaal	1683	

¹ Na weging komt het totaal van de respondenten waarop we onze analyses uitvoeren op 1683.

De leeftijd van de bevroagde jeugd varieert van 9 tot 27 jaar. De gemiddelde leeftijd van de bevroagden bedraagt 17 jaar en 6 maanden. Ongeveer 70% van de jongeren die hebben deelgenomen aan het onderzoek bevinden zich in de leeftijdscategorie 15 tot 21 jaar.

Tabel 2 Verdeling respons naar leeftijd na weging

	N	%
9,00	2	0,1%
10,00	38	2,3%
11,00	53	3,2%
12,00	60	3,6%
13,00	43	2,6%
14,00	72	4,3%
15,00	194	11,7%
16,00	253	15,3%
17,00	198	12,0%
18,00	138	8,3%
19,00	132	7,9%
20,00	112	6,8%
21,00	101	6,1%
22,00	81	4,9%
23,00	73	4,4%
24,00	55	3,3%
25,00	28	1,7%
26,00	20	1,2%
27,00	2	0,1%
Totaal	1656	100,0%
Niet ingevuld	27	
Totaal	1683	

In de loop van het rapport zullen we gebruik maken van 4 leeftijdsgroepen, namelijk kinderen (9 tot 12 jaar), tieners (13 tot 16 jaar), jongeren (17 tot 20 jaar) en jongvolwassenen (21 jaar en ouder).

Tabel 3 Verdeling respons naar leeftijd in 4 categorieën na weging

	N	%
Kinderen	153	9,3%
Tieners	562	34,0%
Jongeren	580	35,0%
Jongvolwassenen	360	21,8%
Totaal	1656	100,0%
Niet ingevuld	27	
Totaal	1683	

Ongeveer 11 % (N=176) van de bevroagden volgt geen onderwijs meer. De overgrote meerderheid volgt dus minimaal deeltijds onderwijs. Slechts een beperkt aantal bevroagden volgt onderwijs in het basisonderwijs.

Tabel 4 Verdeling respons naar onderwijsniveau na weging

	N	%
Basisonderwijs	105	7,3%
Secundair onderwijs	863	59,6%
Hoger onderwijs	480	33,1%
Totaal	1448	100,0%
Volgt geen onderwijs	176	
Niet ingevuld	59	
Totaal	1683	

De verdeling van de respondenten naar geografische spreiding in Vlaanderen ziet er als volgt uit:

Tabel 5 Verdeling respons naar provincie na weging

	N	%
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	22	1,4%
Vlaams-Brabant	346	22,3%
Antwerpen	446	28,8%
Limburg	117	7,6%
West-Vlaanderen	271	17,5%
Oost-Vlaanderen	342	22,1%
Wallonië	3	0,2%
Totaal	1547	100,0%
Niet ingevuld	136	
Totaal	1683	

Op basis van de postcode hebben we tevens een indicator opgenomen voor de graad van verstedelijking waar de bevroagden wonen. We maken daarvoor gebruik van een driedeling gebaseerd op het aantal nullen op het einde van de postcode van de woonplaats. Voor de grootsteden hebben we tevens de deelgemeenten van deze steden toegevoegd.

Tabel 6 Verdeling respons naar verstedelijkingsgraad na weging

	N	%
Stad (X000 en XX00)	463	30,0%
Gemeente (XXX0)	914	59,3%
Platteland (XXXX)	164	10,6%
Totaal	1540	100,0%
Niet ingevuld	143	
Totaal	1683	

In het verloop van dit verslag zullen we telkens nagaan of we significante verschillen kunnen detecteren tussen jongens en meisjes, tussen jongeren uit verschillende provincies in Vlaanderen, de verstedelijkingsgraad van de woonplaats en tussen jongeren van verschillende leeftijden. Met significante verschillen bedoelen we verschillen waarvan de kans minder dan 5% is dat het gedetecteerde verschil te wijten is aan toeval.

Het engagement van de Vlaamse jeugd

Armoede in de buurt

Een eerste thema dat we belichten, is armoede in de buurt van de woonst van de respondent. Dat thema werd, zoals eerder vermeld, slechts aan een gedeelte van de respondenten voorgelegd en werd later uit de vragenlijst geweerd. Onderstaande resultaten weerspiegelen dus niet het engagement van de volledige bevroegde populatie.

Slechts 5% van de bevroegde jongeren is erg bezorgd om de armoede in de buurt waar men woont. De meerderheid van de jongeren is een wel beetje bezorgd. Op het laagste niveau van engagement stellen we met andere woorden reeds vast dat de bezorgdheid over de problematiek niet echt hoog is.

Tabel 7 Verdeling respons naar bezorgdheid over armoede in de buurt

	N	%
Ja, heel erg	41	4,8%
Ja, een beetje	447	51,6%
Neen	378	43,6%
Totaal	866	100,0%

Dat blijkt ook als we naar ons tweede niveau van engagement kijken, namelijk het praten over armoede in de buurt van de woonst. Ongeveer een derde van de jongeren praat over armoede in hun buurt.

Tabel 8 Verdeling respons naar praten over armoede in de buurt

	N	%
Ja	286	32,4%
Neen	597	67,6%
Totaal	883	100,0%

Niet toevallig zijn het vooral de jongeren die erg bezorgd zijn om armoede in hun buurt die ook over dit thema praten. Van alle jongeren die aangeven dat ze heel erg bezorgd zijn over de armoede in hun buurt, praat driekwart hier ook over. De proportie jongeren die over de thematiek praat, daalt echter fors van zodra de bezorgdheid over de problematiek afneemt.

Tabel 9 Verdeling respons van praten over armoede in de buurt naar graad van bezorgdheid

Ben je bezorgd om armoede in jouw buurt?	Praat je soms over de armoede in jouw buurt?		Totaal
	Ja	Neen	
Ja, heel erg	78,0%	22,0%	100,0%
Ja, een beetje	45,0%	55,0%	100,0%
Neen	11,1%	88,9%	100,0%
Totaal	31,8%	68,2%	100,0%
N	285	557	842

Verder stellen we ook vast dat meisjes bezorgder zijn om armoede in de buurt dan jongens. Dat verschil zet zich echter niet door bij het praten over dit thema². Met andere woorden, ongeacht het geslacht van de jongere, als men (erg) bezorgd is om armoede in de buurt dan praten jongeren in 75% van de gevallen daar ook over met anderen.

² Sig.: .000

Tabel 10 Verdeling respons naar graad van bezorgdheid over armoede in de buurt naar geslacht

	Geslacht		Totaal
	Jongen	Meisje	
Ja, heel erg	4,1%	5,6%	4,8%
Ja, een beetje	45,5%	57,8%	51,4%
Neen	50,5%	36,5%	43,8%
Totaal	100,0%	100,0%	100,0%
N	444	408	852

Daarnaast speelt ook de leeftijd van de jongeren een rol in de bezorgdheid over de buurt. Hoe ouder men is, hoe meer men bezorgd is over de armoede hun buurt.³ Ook hier geldt dat de mate van bezorgdheid primeert over de leeftijd voor het praten over deze thematiek. Misschien opvallend is dat we geen verschillen kunnen vaststellen naar de graad van verstedelijking. De graad van bezorgdheid over armoede in de buurt blijft dus vergelijkbaar tussen jongeren, ongeacht of ze in de stad of op het platteland wonen.

Als jongeren over armoede in de buurt praten, dan zijn de uitverkoren gesprekspartners de vrienden en vriendinnen en de ouders en/of grootouders. Daarnaast is de schoolcontext niet onbelangrijk, zowel de andere leerlingen als de leerkrachten vormen voor dit thema belangrijke gesprekspartners.

Tabel 11 Verdeling respons naar gesprekspartners voor armoede in de buurt

	% (meerdere antwoorden)
Met mijn vrienden en vriendinnen	68,9%
Met mijn ouders en/of grootouders	52,8%
Met de andere leerlingen in de klas of school	48,9%
Met de leraar of lerares in de klas	33,5%
Met mijn broer(s) en/of zus(sen)	19,2%
Met mensen in mijn vereniging of club	17,7%
Met mensen die ik niet ken	4,2%

Wat de gesprekspartners betreft stellen we vast dat meisjes iets vaker dan jongens over armoede in de buurt praten met hun ouders en/of grootouders.⁴ Gemiddeld praten de jongeren (als ze over armoede in de buurt praten) met 2,5 categorieën mensen over deze thematiek.

³ Sig.: .000

⁴ Sig.: .000

De belangrijkste redenen waarom jongeren niet over armoede in de buurt praten, is omdat ze niet in de thematiek geïnteresseerd zijn en/of hun vrienden en vriendinnen geen interesse hebben in de thematiek.

Tabel 12 Verdeling respons naar redenen waarom men niet over armoede in de buurt praat

	% (meerdere antwoorden)
Het interesseert mij niet	53,9%
Het interesseert mijn vrienden en/of vriendinnen niet	53,8%
Het interesseert mijn broer(s) en/of zus(sen) niet	20,9%
Het interesseert mijn ouders/grootouders niet	15,4%

Na de bezorgdheid en het praten over armoede in de buurt gaan we een stap verder in het engagement van de jongeren met betrekking tot deze problematiek, namelijk iets doen om de armoede in de buurt tegen te gaan.

Bijna 17% van de jongeren geeft aan dat ze iets doen tegen armoede in de buurt. Opnieuw zijn het de jongeren die het meest bezorgd zijn en/of hierover praten, die proportioneel ook vaker iets doen tegen armoede in hun buurt. Opvallend is echter wel dat ook een kleine proportie van de jongeren die niet bezorgd is over de thematiek en er ook niet over praat met anderen, toch ook iets doen tegen armoede in hun buurt.

Tabel 13 Verdeling respons naar 'iets' doen tegen armoede in de buurt, verdeeld naar bezorgdheid en praten over deze problematiek

	Totaal	Ben je bezorgd om armoede in jouw buurt?			Praat je over armoede in jouw buurt?	
		Ja, heel erg	Ja, een beetje	Neen	Ja	Neen
Ja	16,5%	54,1%	18,8%	8,9%	31,0%	9,6%
Neen	83,5%	45,9%	81,2%	91,1%	69,0%	90,4%
Totaal	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
N	865	37	442	372	281	583

Om een beeld te krijgen van wat de jongeren allemaal doen hebben we de open antwoorden gecodeerd volgens een aantal categorieën. Daaruit blijkt dat ongeveer een derde van de actieve jongeren deelneemt aan acties om spullen in te zamelen en te doneren, zoals het inzamelen van kleren of voedsel. Ongeveer 15% van de jongeren die iets doet tegen armoede in hun buurt is actief als vrijwilliger, ondermeer voor (lokale) organisaties als Poverello, Sint-Vincentiusvereniging in Gistel, Samen met het deelnemen aan acties om spullen of geld in te zamelen komt dit neer op ongeveer 70% van de actieve jongeren die zich vrijwillig inzet om iets te doen tegen armoede in de buurt. Ongeveer 15% van de jongeren die 'iets doen, doen dat in de vorm van een financiële bijdrage aan acties en organisaties. Voor

onderstaande cijfers dienen we er echter wel bij te vermelden dat het niet steeds duidelijk was of deze acties specifiek gericht waren op armoede in de buurt of iets breder op acties met betrekking tot de Vierde Wereld. In heel wat gevallen lijken de acties immers eerder gericht op de derdewereldproblematiek.

Tabel 14 Verdeling respons naar acties tegen armoede in de buurt

	N	%
Spullen inzamelen en doneren via acties	33	30,5%
Andere acties (ongedefinieerd)	22	20,5%
Geld inzamelen via acties	20	18,4%
Geld storten individueel	15	14,0%
Vrijwilligerswerk	15	13,4%
Andere	4	3,2%
Totaal	109	100,0%

Als jongeren niets doen tegen armoede in hun buurt dan is dat voornamelijk omdat ze niet weten wat ze moeten doen of omdat ze niet weten of er al dan niet veel arme mensen in hun buurt zijn. Bovendien geven meer meisjes dan jongens deze reden op.⁵ Jongens van hun kant verwijzen dan weer meer dan meisjes naar een gebrek aan tijd.⁶

Naar leeftijd blijkt de kennis over armoede in de buurt sterk toe te nemen naarmate men ouder wordt. Hoe jonger men is, hoe minder men immers weet of er wel degelijk arme mensen in hun buurt wonen.⁷ Ten dele is dat ook de verklaring voor de sterke relatie tussen de bezorgdheid over de problematiek en de leeftijd van de jongeren.

Tabel 15 Verdeling respons naar redenen waarom men niet doet tegen armoede in de buurt

	% (meerdere antwoorden)
Ik weet niet of er veel arme mensen in mijn buurt zijn	60,6%
Ik weet niet wat ik moet doen om armoede in mijn buurt tegen te gaan	54,9%
Ik kan daar zelf niets aan doen	22,5%
Ik heb daar geen tijd voor	19,2%
Mijn school heeft daarvoor nog niets gedaan	5,8%
Mijn vereniging of club heeft daarvoor nog niets gedaan	5,6%

Heel wat jongeren doen acties samen met anderen. In tal van gevallen kunnen we veronderstellen dat het ook 'anderen' zijn die het initiatief nemen en jongeren

⁵ Sig.: .000

⁶ Sig.: .005

⁷ Sig.: .000

aanzetten tot acties. De school is duidelijk een belangrijke initiatiefnemer voor de acties die de jongeren ondernemen in het kader van armoede in de buurt. Bijna de helft van de jongeren die iets doen tegen armoede in hun buurt doet dat namelijk met de klas of de school.

Opnieuw speelt de leeftijd van de jongeren een opvallende rol. Hoe jonger men is, hoe meer men acties onderneemt samen met de ouders en/of grootouders⁸, hoe ouder, hoe meer men deelneemt aan acties die georganiseerd worden door hun club of vereniging.⁹

Tabel 16 Verdeling respons naar partners voor acties tegen armoede in de buurt

	% (meerdere antwoorden)
Met mijn klas of school	45,3%
Met mijn vrienden en vriendinnen	29,4%
Met mijn vereniging of club	22,3%
Alleen	21,7%
Met mijn ouders en/of grootouders	20,9%
Met mijn broer(s) en/of zus(sen)	10,0%
Met andere mensen die ik niet ken	6,4%

De belangrijkste reden waarom jongeren iets doen tegen armoede in hun buurt is omdat ze vinden dat armoede in hun buurt niet mag. Daarnaast doen heel wat jongeren iets omdat hun school of klas het initiatief neemt.

Tabel 17 Verdeling respons naar redenen om iets te doen tegen armoede in de buurt

	% (meerdere antwoorden)
Omdat ik vind dat armoede in mijn buurt niet mag	56,7%
Omdat het met de klas of op school gebeurt	42,7%
Omdat mijn ouders dat ook doen	16,2%
Omdat het met mijn vereniging of club gebeurt	11,9%
Omdat mijn vrienden en vriendinnen dat ook doen	7,8%

Uit het voorgaande stellen we vast dat de meeste acties die jongeren ondernemen tegen armoede in de buurt in collectief verband gebeuren. De meeste jongeren die iets doen tegen armoede in hun buurt doen dat samen met anderen. Op het laatste niveau van engagement, namelijk het lidmaatschap van jongeren van verenigingen die het verbeteren van armoede in de buurt tot doel hebben, vinden we slechts een heel beperkt aantal jongeren terug. Slechts 7% van de jongeren die iets doen tegen armoede in de buurt is lid van een vereniging of organisatie die zich hiervoor inzet.

⁸ Sig.: .000

⁹ Sig.: .000

Bovendien vermelden heel wat jongeren onder dat lidmaatschap een jeugdbeweging.

Naast de 4 onderscheiden niveaus van engagement vroegen we de jongeren of ze op het internet iets doen tegen armoede in hun buurt. Voor dit thema is dat echter nauwelijks het geval. Slechts 9% van de jongeren die iets doen, maken gebruik van het internet in het kader van deze problematiek. Als de jongeren al iets doen tegen armoede in hun buurt, dan is het dus voornamelijk actief en op basis van een collectief initiatief.

Tabel 18 Verdeling respons naar het gebruik van internet om iets te doen tegen armoede in de buurt

	N	%
Ja	12	8,9%
Neen	126	91,1%
Totaal	138	100,0%

De enkele jongeren die op het internet wel iets doen tegen armoede in hun buurt, zoeken voornamelijk naar informatie.

Tabel 19 Verdeling respons naar functie van het gebruik van internet om iets te doen tegen armoede in de buurt

	% (meerdere antwoorden)
Ik zoek naar informatie over armoede in België	93,2%
Ik chat erover met mijn (internet)vrienden	65,0%
Ik ben lid van een online groep op een sociale netwerksite (bv. Facebook, Netlog...) die tegen armoede is	62,2%
Ik ben ingeschreven op een forum op het internet	6,5%

Armoede in de wereld

Met 'armoede in de wereld' bekijken we een tweede thema waarvoor jongeren zich kunnen engageren. Met dit thema pikken we ook de jongeren op die we via andere kanalen dan 'Klasse' hebben bereikt. In vergelijking met armoede in de buurt is meteen duidelijk dat de bevroegde jeugd een stuk bezorgder is om de armoede in de wereld, dan om de lokale armoedeproblematiek

Tabel 20 Verdeling respons naar bezorgdheid over armoede in de wereld

	N	%
Ja, heel erg	398	25,8%
Ja, een beetje	1050	68,0%
Neen	96	6,2%
Totaal	1544	100,0%
Niet ingevuld	139	
Totaal	1683	

Quasi alle jongeren zijn op zijn minst een beetje bezorgd over armoede in de wereld en ongeveer een kwart van de jongeren geeft aan dat ze zelfs heel bezorgd zijn hierover. Net als voor armoede in de buurt zijn het wel opnieuw de meisjes die meer bezorgd zijn om armoede in de wereld dan de jongens¹⁰.

Tabel 21 Verdeling respons naar graad van bezorgdheid over armoede in de wereld naar geslacht

	Geslacht		Totaal
	Jongen	Meisje	
Ja, heel erg	19,2%	31,8%	25,5%
Ja, een beetje	70,0%	66,5%	68,2%
Neen	10,8%	1,7%	6,2%
Totaal	100,0%	100,0%	100,0%
N	756	765	1521

Meteen geven de bevroegde jongeren ook aan dat men over armoede in de wereld praat en weer zijn het vooral de meisjes.¹¹

¹⁰ Sig.: .000

¹¹ Sig.: .000

Tabel 22 Verdeling respons naar praten over armoede in de wereld

	Totaal	Jongens	Meisjes
Ja	74,5%	67,0%	81,4%
Neen	25,5%	33,0%	18,6%
Totaal	100,0%	100,0%	100,0%
N	1567	769	768

Net als voor het thema armoede in de buurt is de proportie jongeren die over het thema praat het grootst bij degenen die ook het meest bezorgd zijn. Zowat alle jongeren die heel erg bezorgd zijn, praten hierover. Onder de jongeren die niet bezorgd zijn, ligt de proportie die erover praat onder de 33%.

Tabel 23 Verdeling respons van praten over armoede in de wereld naar graad van bezorgdheid

Ben je bezorgd om armoede in de wereld?	Praat je soms over de armoede in de wereld?			
	Ja	Neen	Totaal	N
Ja, heel erg	96,0%	4,0%	100,0%	397
Ja, een beetje	70,7%	29,3%	100,0%	1050
Neen	30,2%	69,8%	100,0%	96
Totaal	74,7%	25,3%	100,0%	1543

De belangrijkste redenen waarom jongeren niet over dit thema praten, zijn opnieuw de desinteresse bij henzelf en/of hun vrienden en vriendinnen.

Tabel 24 Verdeling respons naar redenen waarom men niet over armoede in de wereld praat

	% (meerdere antwoorden)
Het interesseert mijn vrienden en/of vriendinnen niet	56,4%
Het interesseert mij niet	55,0%
Het interesseert mijn broer(s) en/of zus(sen) niet	24,3%
Het interesseert mijn ouders/grootouders niet	20,1%

Dat vrienden en vriendinnen niet onbelangrijk zijn als gesprekspartners blijkt uit de categorieën gesprekspartners waarmee de jongeren wel praten over armoede in de wereld. Van alle jongeren die over dit thema praat, doet driekwart dat met vrienden en vriendinnen. Meer dan helft praat hierover ook met de ouders en/of grootouders en met de andere leerlingen in de klas of school. Gemiddeld praten de jongeren met 3,3 verschillende categorieën mensen over deze problematiek.

Tabel 25 Verdeling respons naar gesprekspartners voor armoede in de wereld

	% (meerdere antwoorden)
Met mijn vrienden en vriendinnen	75,2%
Met mijn ouders en/of grootouders	56,1%
Met de andere leerlingen in de klas of school	54,8%
Met de leraar of lerares in de klas	37,4%
Met mensen in mijn vereniging of club	27,6%
Met mijn broer(s) en/of zus(sen)	27,3%
Met collega's van het werk	9,5%
Met mensen die ik niet ken	7,5%

Zoals gezegd praten meisjes meer dan jongens over armoede in de wereld, ze praten hier vaker over met de ouders en/of grootouders, met broers en/of zussen, met vrienden en vriendinnen, met klasgenoten en met leerkrachten.¹² Naarmate men ouder wordt, praten jongeren hierover ook met meer categorieën mensen. Enkel met leerkrachten wordt meer door de jongste bevroegden over armoede in de wereld gepraat.¹³

Uiteraard speelt de mate van bezorgdheid over de problematiek hierbij een belangrijke rol¹⁴. Maar zelfs jongeren die aangeven dat ze eigenlijk niet bezorgd zijn om armoede in de wereld praten hierover met meer dan 2 categorieën mensen. Al moet wel worden gezegd dat het niet duidelijk is of de bezorgdheid in de hand gewerkt wordt door het aantal gesprekspartners, dan wel of men hierover met meer mensen praat omdat men erg bezorgd is. De statistische analyse geeft immers geen uitsluitel over de causaliteit tussen bezorgdheid en gesprekspartners.

Uit de graad van bezorgdheid en het praten over armoede in de wereld resulteert ook een grotere proportie jongeren die actief iets doen tegen armoede in de wereld. Bijna de helft van de jongeren geeft aan dat ze 'iets' doen tegen armoede in de wereld en opnieuw doen meisjes significant vaker iets dan jongens.¹⁵

Tabel 26 Verdeling respons naar 'iets' doen tegen armoede in de wereld

	N	%
Ja	729	46,8%
Neen	827	53,2%
Totaal	1555	100,0%

¹² Sig.: .000

¹³ Sig.: .000

¹⁴ Sig.: .001

¹⁵ Sig.: .000

Tabel 27 Verdeling respons naar 'iets' doen tegen armoede in de wereld naar geslacht

	Doe je iets tegen de armoede in de wereld?		Totaal
	Ja	Neen	
Jongen	40,8%	59,2%	100,0%
Meisje	52,7%	47,3%	100,0%
Totaal	46,7%	53,3%	100,0%
N	712	812	1524

Net als voor armoede in de buurt hebben we de open antwoorden van de jongeren gecodeerd naar een beperkt aantal categorieën. Voor acties tegen armoede in de wereld hebben we een bijkomende categorie opgenomen, zijnde 'individueel gedrag'. Onder deze categorie vallen alle individuele gedragspatronen die jongeren opgeven als bijdrage die ze leveren tegen armoede in de wereld, zoals bewust leven, fair-trade producten kopen en dergelijke.

De acties die de jongeren doen tegen armoede in de wereld zijn in de eerste plaats financieel van aard, hetzij als medewerker bij het inzamelen van geld via de school of een vereniging, hetzij via een individuele financiële bijdrage of gift.

Tabel 28 Verdeling respons naar acties tegen armoede in de wereld

	N	%
Geld storten individueel	263	35,7%
Geld inzamelen via acties	192	26,0%
Vrijwilligerswerk	97	13,1%
Andere acties (ongedefinieerd)	79	10,8%
Spullen inzamelen en doneren via acties	60	8,2%
Individueel gedrag	39	5,2%
Andere	8	1,0%
Totaal	738	100,0%

De belangrijkste reden waarom jongeren deelnemen aan acties is bij uitstek omdat ze vinden dat armoede in de wereld niet mag. Meisjes, nog meer dan jongens zijn het eens met deze stelling.¹⁶ Jongens op hun beurt nemen meer dan meisjes een instrumentele houding aan en doen dit omdat de school acties opzet.¹⁷ Algemeen neemt ongeveer een kwart van de jongeren deel aan acties uit instrumentele redenen, namelijk omdat het met de school, het werk of de vereniging gebeurt.

¹⁶ Sig.: .000

¹⁷ Sig.: .000

Tabel 29 Verdeling respons naar redenen om iets te doen tegen armoede in de wereld

	% (meerdere antwoorden)
Omdat ik vind dat armoede in de wereld niet mag	78,7%
Omdat het met de klas of op school gebeurt	28,9%
Omdat het met mijn vereniging of club gebeurt	19,8%
Omdat mijn ouders dat ook doen	11,4%
Omdat mijn vrienden en vriendinnen dat ook doen	7,2%
Omdat het met mijn werk gebeurt	2,6%

Dat laatste blijkt ook als we kijken naar de partners bij de acties. Ongeveer 40% van de jongeren neemt deel aan een actie in samenwerking met de klas of de school.

Tabel 30 Verdeling respons naar partners voor acties tegen armoede in de wereld

	% (meerdere antwoorden)
Met mijn klas of school	41,3%
Alleen	31,9%
Met mijn ouders en/of grootouders	30,6%
Met mijn vrienden en vriendinnen	30,2%
Met mijn vereniging of club	27,3%
Met mijn broer(s) en/of zus(sen)	14,0%
Met andere mensen die ik niet ken	7,2%
Met het werk	3,8%

Als jongeren niets doen dan is dat in de eerste plaats omdat ze niet weten wat ze kunnen doen om armoede in de wereld tegen te gaan. Naast de participatiegraad verschillen jongens en meisjes ook voor de redenen waarom men niet participeert. Meisjes die niet participeren doen dat vaker dan jongens omdat ze niet weten wat ze kunnen doen om armoede in de wereld tegen te gaan. Jongens die niet participeren wijzen daarvoor naar de school die nog niets heeft gedaan of naar het gebrek aan tijd.¹⁸

¹⁸ Sig.: .000

Tabel 31 Verdeling respons naar redenen om niets te doen tegen armoede in de wereld

	% (meerdere antwoorden)
Ik weet niet wat ik moet doen om armoede in de wereld tegen te gaan	70,2%
Ik heb daar geen tijd voor	26,5%
Ik kan daar zelf niets aan doen	18,9%
Mijn school heeft daarvoor nog niets gedaan	13,1%
Mijn vereniging of club heeft daarvoor nog niets gedaan	6,5%
Ik weet niet of er veel arme mensen in de wereld zijn	4,0%

Ongeveer 18% van de jongeren die iets doen tegen armoede in de wereld zijn ook lid van een vereniging die arme mensen in de wereld helpt.

Tabel 32 Verdeling respons naar lidmaatschap van verenigingen die iets doen tegen armoede in de wereld

	N	%
Ja, maar ik doe niet mee met activiteiten van die vereniging	35	5,0%
Ja, ik doe ook mee met activiteiten van die vereniging	64	9,0%
Ja, ik organiseer zelf activiteiten van die vereniging	28	3,9%
Neen	584	82,1%
Totaal	711	100,0%

Net als bij de verenigingen die arme mensen in de buurt helpen, geven een aantal jongeren opnieuw de jeugdbeweging op als vereniging. Daarnaast komen echter ook een heel aantal verenigingen en organisaties aan bod die rond de thematiek armoede in de wereld werken, zoals OXFAM, Plan International, Artsen Zonder Grenzen, ... Heel wat jongeren geven verenigingen op die we onder de noemer andere hebben geplaatst omdat ze eerder kleinschalig, lokaal of slechts door een bevroegde jongere werden opgegeven, bijvoorbeeld Vides, Nica, Noord-Zuid Studenten Leuven, ...

Tabel 33 Verdeling respons naar lidmaatschap van verenigingen die iets doen tegen armoede in de wereld

	N	%
Andere	23	20,9%
Jeugdbeweging	16	14,6%
OXFAM	10	9,4%
Plan International/Belgium	10	9,1%
11.11.11.	8	7,2%
Artsen Zonder Grenzen	7	7,0%
Rode Kruis Vlaanderen	7	6,5%
Bouworde	5	4,6%
Vredeseilanden	3	2,9%
Pirlewiet	3	2,4%
Plan Youth Board	2	2,2%
Music for Life	2	2,0%
Amnesty International	2	1,9%
Broederlijk delen	2	1,8%
Damiaanactie	2	1,7%
ZuidDag	2	1,6%
Plus	1	1,3%
Unicef	1	1,2%
Jeugd en Vrede	1	1,1%
Foster Parents	1	0,6%
Totaal	108	100,0%

Een kleine 12% van de jongeren die iets doen tegen armoede in de wereld doet ook iets op het internet met betrekking tot deze problematiek. Ook voor deze thematiek wordt het internet door die jongeren voornamelijk gebruikt om informatie op te zoeken, maar een meerderheid van de jongeren die op het internet iets doen tegen armoede in de wereld zijn ook lid van een online groep rond deze thematiek.

Tabel 34 Verdeling respons naar functie van het gebruik van internet om iets te doen tegen armoede in de wereld

	% (meerdere antwoorden)
Ik zoek naar informatie over armoede in de wereld	69,0%
Ik ben lid van een online groep op een sociale netwerksite (bv. Facebook, Netlog...) die tegen armoede is	56,2%
Ik chat erover met mijn (internet)vrienden	26,4%
Ik ben ingeschreven op een forum op het internet	10,5%

Sfeer in de buurt

Naast armoede in de buurt vroegen we de jongeren of ze al dan niet bezorgd zijn om de sfeer in hun buurt. En uit onze bevraging blijken heel wat jongeren (60%) zich hierover ook zorgen te maken. Slechts een minderheid van die jongeren is echter heel erg bezorgd om de sfeer in de buurt van hun woning.

Tabel 35 Verdeling respons naar graad van bezorgdheid over sfeer in de buurt

	N	%
Ja, heel erg	248	16,9%
Ja, een beetje	617	41,9%
Neen	606	41,2%
Totaal	1472	100,0%

Bijna een even grote proportie van de jongeren praat ook over de sfeer in hun buurt. In tegenstelling tot de vorige thematieken stellen we voor de sfeer in de buurt geen significante verschillen vast tussen jongens en meisjes. Naar regionale spreiding wijken enkel de jongeren uit het Brussels Hoofdstedelijk Gewest af van de andere jongeren. Jongeren uit het Brusselse zijn meer dan de anderen bezorgd over de sfeer in hun buurt.¹⁹

Tabel 36 Verdeling respons naar graad van bezorgdheid over sfeer in de buurt naar provincie

	Ben je bezorgd om de sfeer in je buurt?			Totaal	N
	Ja, heel erg	Ja, een beetje	Neen		
Brussels Hoofdstedelijk Gewest ²⁰	47,6%	38,1%	14,3%	100,0%	21
Vlaams Brabant	14,4%	42,8%	42,8%	100,0%	306
Antwerpen	15,0%	39,1%	45,9%	100,0%	414
Limburg	12,1%	50,5%	37,4%	100,0%	107
West Vlaanderen	19,3%	42,2%	38,5%	100,0%	244
Oost Vlaanderen	16,8%	41,9%	41,3%	100,0%	310
Totaal	16,4%	41,9%	41,8%	100,0%	1405

¹⁹ Sig.: .004

²⁰ Door het klein aantal respondenten uit het Brussels Hoofdstedelijk Gewest dienen deze resultaten wel met de nodige voorzichtigheid te worden benaderd.

De bezorgdheid over de sfeer in de buurt neemt trouwens ook sterk toe naarmate de jongeren ouder worden. ²¹

	Ben je bezorgd om de sfeer in je buurt?			Totaal	N
	Ja, heel erg	Ja, een beetje	Neen		
Kinderen	11,5%	36,2%	52,3%	100,0%	130
Tieners	13,1%	40,2%	46,7%	100,0%	497
Jongeren	17,6%	43,3%	39,1%	100,0%	527
Jongvolwassenen	23,7%	44,6%	31,7%	100,0%	312
Totaal	16,8%	41,9%	41,3%	100,0%	1466

Meer dan de helft van de bevroagde jongeren geeft aan dat ze over de sfeer in de buurt van hun woonst praten.

Tabel 37 Verdeling respons naar praten over sfeer in de buurt

	N	%
Ja	840	56,2%
Neen	655	43,8%
Totaal	1496	100,0%

Net als voor de vorige thematieken stellen we een logische relatie vast tussen de mate van bezorgdheid en het praten over de problematiek. De relatie tussen praten over de thematiek en de graad van bezorgdheid is echter veel minder uitgesproken dan voor de armoedeproblematieken, zowel in de buurt als in de wereld.

Tabel 38 Verdeling respons naar praten over sfeer in de buurt naar graad van bezorgdheid

Ben je bezorgd over de sfeer in je buurt?	Praat je soms over de sfeer in je buurt?		Totaal
	Ja	Neen	
Ja, heel erg	88,7%	11,3%	100,0%
Ja, een beetje	65,8%	34,2%	100,0%
Neen	32,5%	67,5%	100,0%
Totaal	55,9%	44,1%	100,0%
N	823	648	1471

²¹ Sig.: .000

Jongeren die niet over de sfeer in hun buurt praten, geven als belangrijkste reden op dat ze hier niet in geïnteresseerd zijn.

Tabel 39 Verdeling respons naar redenen waarom men niet praat over sfeer in de buurt

	% (meerdere antwoorden)
Het interesseert mij niet	77,4%
Het interesseert mijn vrienden en/of vriendinnen niet	29,5%
Het interesseert mijn ouders/grootouders niet	17,4%
Het interesseert mijn broer(s) en/of zus(sen) niet	15,2%

Als over de sfeer in de buurt wordt gepraat dan gebeurt dat voornamelijk met de vrienden en vriendinnen en met de ouders en/of grootouders en andere gezinsleden. Gemiddeld praten de jongeren met 3,2 verschillende categorieën gesprekspartners over de sfeer in hun buurt. Bezorgd zijn over de sfeer in de buurt en hierover praten, is echter duidelijk een zaak van ouder worden. Hoe ouder de jongeren zijn hoe vaker men hierover praat en dat met alle categorieën gesprekspartners²².

Tabel 40 Verdeling respons naar gesprekspartners voor sfeer in de buurt

	% (meerdere antwoorden)
Met mijn vrienden en vriendinnen	84,0%
Met mijn ouders en/of grootouders	66,3%
Met mijn broer(s) en/of zus(sen)	48,4%
Met de andere leerlingen in de klas of school	37,7%
Met mensen in mijn vereniging of club	34,2%
Met de leraar of lerares in de klas	12,4%
Met collega's van het werk	8,3%
Met mensen die ik niet ken	5,5%

Toch redelijk opvallend is dat ongeveer een derde van de jongeren aangeeft dat ze iets doen om de sfeer in hun buurt te verbeteren. En terwijl jongens en meisjes niet verschillen voor wat betreft hun bezorgdheid over de sfeer in hun buurt, doen meisjes weer meer dan jongens iets om de sfeer in hun buurt te verbeteren.²³ Aangezien de bezorgdheid om de sfeer in de buurt duidelijk leeftijdsgebonden is, is het niet verwonderlijk dat het voornamelijk de jongeren en jongvolwassenen zijn die

²² Sig.: .000

²³ Sig.: .000

iets doen om de sfeer in de buurt te verbeteren en dat tijdens de tienerjaren het engagement om iets te doen aan de sfeer in de buurt het laagst is.²⁴

Tabel 41 Verdeling respons naar iets doen om de sfeer in de buurt te verbeteren naar leeftijd

	kinderen	tieners	jongeren	Jong- volwassenen	Totaal
Ja	33,1%	30,8%	34,6%	38,4%	34,0%
Neen	66,9%	69,2%	65,4%	61,6%	66,0%
Totaal	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
N	130	493	523	315	1461

In vergelijking met de andere thematieken is de bezorgdheid om de sfeer in de buurt minder een graadmeter voor de volgende niveaus van engagement, namelijk erover praten en actief iets doen om de sfeer te verbeteren.

Als de jongeren niets doen, dan is dat vooral omdat men niet weet wat men moet doen om de sfeer in de buurt te verbeteren en/of omdat men niet weet of de sfeer in hun buurt al dan niet slecht is. Meisjes geven bovendien meer dan jongens deze redenen op om aan te geven dat ze niets doen om de sfeer in hun buurt te verbeteren.²⁵ Voor wat de regionale verschillen betreft stelden we vast dat het vooral de jongeren in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zijn die meer dan de anderen zich zorgen maken over de sfeer in hun buurt. We stellen daarnaast vast dat de Brusselse jongeren niet echt vaker iets doen om de sfeer in hun buurt te verbeteren, maar wel stellen we vast dat de Brusselse jongeren die niets doen veel meer dan de andere jongeren aangeven dat ze niets doen omdat ze vinden dat ze daar niets aan kunnen doen.²⁶

²⁴ Sig.: .000

²⁵ Resp. Sig.: .046 & .006

²⁶ Sig.: .000

Tabel 42 Verdeling respons naar redenen waarom jongeren niets doen om de sfeer in de buurt te verbeteren

	% (meerdere antwoorden)
Ik weet niet wat ik moet doen om de sfeer in mijn buurt te verbeteren	49,5%
Ik weet niet of de sfeer in mijn buurt slecht is	49,0%
Ik kan daar zelf niets aan doen	26,3%
Mijn vereniging of club heeft daarvoor nog niets gedaan	12,0%
Mijn school heeft daarvoor nog niets gedaan	11,4%
Ik heb daar geen tijd voor	11,4%

Net als voor de vorige thematieken hebben we de open antwoorden voor wat de jongeren doen om de sfeer in de buurt te verbeteren, gecodeerd naar een overzichtelijk aantal categorieën. Daarbij blijkt dat de meeste jongeren die iets doen om de sfeer in de buurt te verbeteren dat doen op basis van een georganiseerde activiteit, bijvoorbeeld een straat- of buurtfeest, een BBQ en dergelijke. Heel wat jongeren die dit opgeven zijn zelf betrokken bij de organisatie van deze activiteit, anderen gaan er naar toe.

Tabel 43 Verdeling respons naar wat jongeren doen om de sfeer in de buurt te verbeteren

	N	%
In georganiseerd verband iets doen	99	56,9%
Zelf en met vrienden positief zijn	40	22,8%
Iets anders	18	10,4%
Zelf iets doen in functie van de sfeer in de buurt	17	9,9%
Totaal	174	100,0%

Opvallend maar niet onlogisch gezien de aard van de problematiek volgt uit deze vaststelling dat heel wat jongeren deze activiteiten opzetten met mensen die ze niet kennen.

Tabel 44 Verdeling respons naar partners van jongeren om iets te doen om de sfeer in de buurt te verbeteren

	% (meerdere antwoorden)
Met andere mensen die ik niet ken	51,7%
Met mijn broer(s) en/of zus(sen)	42,0%
Met mijn klas of school	40,2%
Met mijn vrienden en vriendinnen	35,1%
Met mijn ouders en/of grootouders	30,1%
Alleen	24,4%
Met mijn vereniging of club	17,3%
Met het werk	4,7%

De reden waarom men iets doet om de sfeer in de buurt te verbeteren, is omdat jongeren een goede sfeer in de buurt belangrijk vinden.

Tabel 45 Verdeling respons naar redenen van jongeren om iets te doen om de sfeer in de buurt te verbeteren

	% (meerdere antwoorden)
Omdat ik vind dat een goede sfeer in de buurt belangrijk is	69,2%
Omdat het met mijn vereniging of club gebeurt	34,9%
Omdat mijn ouders dat ook doen	21,9%
Omdat mijn vrienden en vriendinnen dat ook doen	8,0%
Omdat het met de klas of op school gebeurt	7,7%

Van de jongeren die iets doen om de sfeer in de buurt te verbeteren, is 46% lid van een vereniging die zich inzet voor dit doel. Op basis van de open antwoorden en onze eigen hercodering, gaat het wel grotendeels (bijna 90%) om een jeugdbeweging, -vereniging of een jeugdhuis.

Tabel 46 Verdeling respons naar lidmaatschap van verenigingen die iets doen om de sfeer in de buurt te verbeteren

	N	%
Jeugdbeweging/-vereniging/-huis	171	84,8%
Wijk-/buurtorganisatie	15	7,9%
Speelplein(werking)	13	6,4%
Sportclub	2	0,9%
Totaal	202	100,0%

Erg actief op de het internet zijn de jongeren die zich inzetten voor de sfeer in de buurt niet. Slechts 16% van de actieve jongeren doet op het internet iets om de sfeer in de buurt te verbeteren. In driekwart van de gevallen zijn de jongeren lid van een online groep op een sociale netwerksite.

Tabel 47 Verdeling respons naar functie van het gebruik van internet om iets te doen om de sfeer in de buurt te verbeteren

	% (meerdere antwoorden)
Ik ben lid van een online groep op een sociale netwerksite (bv. Facebook, Netlog...)	77,0%
Ik chat erover met mijn (internet)vrienden	58,6%
Ik zoek naar informatie over mijn buurt	41,2%
Ik ben ingeschreven op een forum op het internet	14,4%

Milieu

Als vierde thema hebben we geopteerd voor een eerder ruime problematiek, zijnde het milieu. Om de vragenlijst niet te belasten hebben we deze problematiek niet verder opgesplitst naar deelproblematieken zoals lucht-, of bodemvervuiling of nog de klimaatverandering. Als we het hebben over de milieuproblematiek, dan omvat dit dus alle problematieken die jongeren hieronder kunnen definiëren. Op basis van de open antwoorden kunnen we wel afleiden dat de bevroegde jongeren onder deze thematiek zich voornamelijk richten op milieuvervuiling en de klimaatverandering.

Uit de bevraging stellen we vast dat jongeren, meer dan over welk eerder besproken thema bezorgd zijn om het milieu. Meer dan een derde van de jongeren is zelfs heel erg bezorgd om het milieu.

Tabel 48 Verdeling respons naar graad van bezorgdheid over milieuproblematiek

	N	%
Ja, heel erg	505	36,3%
Ja, een beetje	757	54,3%
Neen	131	9,4%
Totaal	1392	100,0%
Niet ingevuld	291	
Totaal	1683	

Een overgrote meerderheid van de jongeren is bezorgd om het milieu en dat resulteert in een overgrote meerderheid die over deze problematiek praat. Slechts 22% van de jongeren praat niet over het milieu. Ook als het gaat over het milieu stellen we een duidelijk verschil vast tussen jongens en meisjes. Meisjes zijn opnieuw meer bezorgd en ze praten ook vaker over het milieu.²⁷

Tabel 49 Verdeling respons naar praten over milieuproblematiek

	N	%
Ja	1097	77,6%
Neen	317	22,4%
Totaal	1414	100,0%
Niet ingevuld	269	
Totaal	1683	

Net als bij alle vorige thema's is de relatie tussen bezorgdheid en praten ook erg sterk als het gaat over de milieuproblematiek. Terwijl de bezorgdheid over het milieu niet wordt beïnvloed door de regio waarin de jongeren wonen, is het praten over het milieu wel onderhevig aan provinciale verschillen. Jongeren uit het Brusselse praten opnieuw significant meer over milieuproblematiek dan de jongeren uit de andere Vlaamse provincies²⁸. In tegenstelling tot andere thema's wordt de bezorgdheid en het praten over milieu niet echt beïnvloed door de leeftijd van de jongeren.

Tabel 50 Verdeling respons naar praten over milieu naar graad van bezorgdheid

Ben je bezorgd om het milieu	Praat je soms over het milieu?		Totaal
	Ja	Neen	
Ja, heel erg	96,0%	4,0%	100,0%
Ja, een beetje	73,4%	26,6%	100,0%
Neen	27,5%	72,5%	100,0%
Totaal	77,3%	22,7%	100,0%

In totaal praten jongeren met 3,7 verschillende categorieën gesprekspartners, wat meer is dan voor elk ander thema dat we tot nu toe hebben behandeld. Vooral met vrienden en vriendinnen, met ouders en/of grootouders en met andere leerlingen in de klas wordt over het milieu gepraat. De leeftijd van de jongeren speelt opnieuw

²⁷ Sig.: .000

²⁸ Sig.: .007

een rol in de gesprekspartners. Oudere jongeren praten met zowat alle categorieën mensen vaker over het milieu, behalve met de leerkrachten. De jongsten praten namelijk meer met de leerkrachten over het milieu dan de oudere.²⁹

Tabel 51 Verdeling respons naar gesprekspartners voor milieuproblematiek

	% (meerdere antwoorden)
Met mijn vrienden en vriendinnen	80,4%
Met mijn ouders en/of grootouders	73,5%
Met de andere leerlingen in de klas of school	57,7%
Met mijn broer(s) en/of zus(sen)	44,5%
Met de leraar of lerares in de klas	41,0%
Met mensen in mijn vereniging of club	28,3%
Met collega's van het werk	10,4%
Met mensen die ik niet ken	10,1%

Jongeren die niet over milieuproblematiek praten, doen dit omdat het hen niet interesseert.

Tabel 52 Verdeling respons naar redenen waarom jongeren niet over milieuproblematiek praten

	% (meerdere antwoorden)
Het interesseert mij niet	65,0%
Het interesseert mijn vrienden en/of vriendinnen niet	35,9%
Het interesseert mijn broer(s) en/of zus(sen) niet	21,3%
Het interesseert mijn ouders/grootouders niet	20,7%

Maar, zoals eerder vastgesteld, jongeren die niet in de milieuproblematiek geïnteresseerd zijn, zijn een absolute minderheid en jawel... zijn vooral jongens.³⁰

Bijna driekwart van de jongeren doet zelfs actief iets om het milieu te verbeteren. Naast de bezorgdheid over het milieu is het actieve engagement voor deze problematiek dus ook erg hoog. Het actieve engagement wordt bovendien niet beïnvloed door de leeftijd van de jongeren, maar zoals kan worden verwacht op basis van het voorgaande, wel door het geslacht. Meisjes zijn opnieuw een stukje actiever dan jongens.³¹

²⁹ Sig.: .000

³⁰ Sig.: .000

³¹ Sig.: .000

Tabel 53 Verdeling respons naar iets doen om het milieu te verbeteren

	N	%
Ja	1055	75,3%
Neen	346	24,7%
Totaal	1401	100,0%

Ook voor de milieuproblematiek hebben we de acties die jongeren ondernemen (gegeven in open antwoorden), teruggebracht tot een aantal categorieën. Daarbij werden in eerste instantie verscheidene categorieën opgenomen die het individueel gedrag van de jongeren onderscheiden. We stellen immers vast dat een overgrote meerderheid van de acties op individueel (of gezins-) niveau plaatsvinden. Bij het categoriseren van de acties dienen we te vermelden dat heel wat jongeren verscheidene zaken aangeven, bijvoorbeeld sorteren en fiets gebruiken en zuinig omgaan met electriciteit, ... We hebben ervoor geopteerd om in dergelijke gevallen enkel het eerstvermelde te weerhouden.

Afgaande op deze categorisering blijkt ongeveer 40% van de jongeren bij milieufacties te denken aan het sorteren en recycleren van afval. Andere veel genoemde acties zijn het gebruik van de fiets en het openbaar vervoer en het zuinig omgaan met water en electriciteit.

Tabel 54 Verdeling respons naar acties om het milieu te verbeteren

	N	%
Sorteren en recycleren	396	40,9
Zuinig omgaan met electriciteit en water	141	14,6
Openbaar vervoer, fiets gebruiken	104	10,7
In georganiseerd verband iets voor milieu doen	91	9,4
Afval in vuilbak, geen zwerfvuil	88	9,1
Milieubewust leven	64	6,6
Zo weinig mogelijk afval produceren, ecologische voetafdruk	44	4,5
Milieubewust kopen en eten	38	3,9
Totaal	967	100,0

Jongeren die niets doen, geven als reden op dat ze niet weten wat ze moeten doen om het milieu te verbeteren en/of dat ze daar geen tijd voor hebben. Een derde van de jongeren die niets doet, heeft het gevoel dat men alleen maar weinig kan doen om het milieu te verbeteren.

Tabel 55 Verdeling respons naar redenen om niets te doen om het milieu te verbeteren

	% (meerdere antwoorden)
Ik weet niet wat ik moet doen om het milieu te verbeteren	42,6%
Ik heb daar geen tijd voor	37,6%
Ik kan daar zelf niets aan doen	32,7%
Ik weet niet of het milieu slecht is	14,0%
Mijn vereniging of club heeft daarvoor nog niets gedaan	4,3%
Mijn school heeft daarvoor nog niets gedaan	2,3%

Zoals eerder gezegd zijn de acties of handelingen die de jongeren ondernemen in functie van het milieu voornamelijk individueel of gezinsgebonden. Veel minder dan de andere thematieken worden acties ter verbetering van het milieu georganiseerd door derden.

Tabel 56 Verdeling respons naar partners om iets te doen om het milieu te verbeteren

	% (meerdere antwoorden)
Alleen	52,9%
Met mijn ouders en/of grootouders	58,4%
Met mijn broer(s) en/of zus(sen)	37,4%
Met mijn vrienden en vriendinnen	34,2%
Met mijn klas of school	25,1%
Met mijn vereniging of club	20,9%
Met het werk	5,1%
Met andere mensen die ik niet ken	2,5%

De reden waarom men de acties onderneemt, is bijzonder duidelijk. Zowat alle jongeren die iets doen om het milieu te verbeteren doen dit omdat ze ervan overtuigd zijn dat het milieu belangrijk is.

Tabel 57 Verdeling respons naar redenen om iets te doen om het milieu te verbeteren

	% (meerdere antwoorden)
Omdat ik vind dat het milieu belangrijk is	91,8%
Omdat mijn ouders dat ook doen	24,1%
Omdat het met de klas of op school gebeurt	13,4%
Omdat het met mijn vereniging of club gebeurt	9,8%
Omdat mijn vrienden en vriendinnen dat ook doen	7,3%
Omdat mijn werk het initiatief neemt	6,8%

Zoals eerder opgemerkt zijn milieufacties in de eerste plaats persoonlijk of gezinsgebonden. Het is dan ook niet verwonderlijk dat slechts 12% van de jongeren lid is van een vereniging die de verbetering van het milieu voor ogen heeft. De belangrijkste verenigingen waarvan jongeren lid zijn, zijn Greenpeace, Natuurpunt, Groen! en WWF.

Tabel 58 Verdeling respons naar lidmaatschap van verenigingen die iets doen om het milieu te verbeteren

	N	%
Greenpeace	27	22,4
Natuurpunt	26	21,4
Andere	20	16,5
(jong) Groen!	17	14,3
WWF	13	10,5
Jeugdbond Natuur en Milieu	10	8,5
Jeugdbeweging	6	4,9
MOS	2	1,5
Totaal	121	100,0

Ongeveer een even grote proportie jongeren die lid zijn van een vereniging doen op het internet iets om het milieu te verbeteren, al is er, net als bij de andere thema's, geen duidelijk verband tussen beide.

Tabel 59 Verdeling respons naar iets doen op het internet om het milieu te verbeteren

	N	%
Ja	126	12,0%
Neen	920	88,0%
Totaal	1045	100,0%

Als de jongeren al iets doen op het internet dan is het vooral zoeken naar informatie over milieu. Meer dan de helft van de internetjongeren is echter ook lid van een online groep ter verbetering van het milieu.

Tabel 60 Verdeling respons naar wat jongeren op het internet doen om het milieu te verbeteren

	% (meerdere antwoorden)
Ik zoek naar informatie over het milieu	78,6%
Ik ben lid van een online groep op een sociale netwerksite (bv. Facebook, Netlog...) die het milieu wil verbeteren	54,0%
Ik chat erover met mijn (internet)vrienden	24,3%
Ik ben ingeschreven op een forum op het internet	18,6%

Dierenwelzijn

Het laatste algemeen thema waarvoor we het engagement van de jongeren hebben nagegaan, is dierenwelzijn. Op het eerste niveau van engagement geven heel wat jongeren aan dat ze bezorgd zijn om het welzijn van dieren. Slechts een kleine minderheid (16%) stelt helemaal niet bezorgd te zijn om dierenwelzijn.

Tabel 61 Verdeling respons naar graad van bezorgdheid om dierenwelzijn

	N	%
Ja, heel erg	468	34,4%
Ja, een beetje	680	50,0%
Neen	212	15,6%
Totaal	1360	100,0%

In tegenstelling tot de milieuproblematiek resulteert de bezorgdheid om de problematiek echter niet rechtstreeks tot het praten over dierenwelzijn.

Tabel 62 Verdeling respons naar praten over dierenwelzijn

	N	%
Ja	670	48,7%
Neen	705	51,3%
Totaal	1376	100,0%

De relatie tussen bezorgdheid en erover praten is dan ook iets minder sterk dan bij de vorige thema's, al blijft de relatie tussen beide nog altijd zeer uitgesproken.

Tabel 63 Verdeling respons voor praten over dierenwelzijn naar graad van bezorgdheid

Ben je bezorgd om dierenwelzijn?	Praat je soms over dierenwelzijn?		Totaal
	Ja	Neen	
Ja, heel erg	82,2%	17,8%	100,0%
Ja, een beetje	38,6%	61,4%	100,0%
Neen	7,1%	92,9%	100,0%
Totaal	48,7%	51,3%	100,0%
N	661	697	1358

Ook de relatie tussen bezorgdheid en praten over dierenwelzijn en het geslacht en de leeftijd van de jongeren blijft bestaan. Opnieuw zijn meisjes en oudere jongeren meer bezorgd en praten ze vaker over dierenwelzijn dan jongens en de jongste categorieën jongeren.³²

De jongeren praten met vrienden en vriendinnen en met de ouders en/of grootouders over dierenwelzijn. Algemeen praten jongeren slechts met 1,2 verschillende categorieën gesprekspartners over dierenwelzijn. Dat is gevoelig minder dan over de andere thema's.

Tabel 64 Verdeling respons voor gesprekspartners over dierenwelzijn

	% (meerdere antwoorden)
Met mijn vrienden en vriendinnen	78,5%
Met mijn ouders en/of grootouders	65,7%
Met de andere leerlingen in de klas of school	48,1%
Met mijn broer(s) en/of zus(sen)	48,0%
Met de leraar of lerares in de klas	26,2%
Met mensen in mijn vereniging of club	20,1%
Met collega's van het werk	9,0%
Met mensen die ik niet ken	8,6%

Als de jongeren niet over dierenwelzijn praten dan is het omdat het hen niet interesseert.

³² Sig.: .000

Tabel 65 Verdeling respons naar redenen om niet over dierenwelzijn te praten

	% (meerdere antwoorden)
Het interesseert mij niet	66,0%
Het interesseert mijn vrienden en/of vriendinnen niet	33,8%
Het interesseert mijn ouders/grootouders niet	20,7%
Het interesseert mijn broer(s) en/of zus(sen) niet	20,4%

Bijna 30% van de jongeren doet wel iets om het welzijn van dieren te verbeteren. Ook voor deze problematiek blijkt de leeftijd een rol te spelen voor wat betreft de acties die jongeren nemen. Hoe ouder de jongeren zijn, hoe meer men iets doet ten voordele van het dierenwelzijn.³³

Tabel 66 Verdeling respons naar jongeren die iets doen om dierenwelzijn te verbeteren

	N	%
Ja	400	29,2
Neen	970	70,8
Totaal	1370	100,0

Als we kijken naar wat de jongeren doen om het welzijn van dieren te verbeteren dan blijken dat, net als voor het milieu, vooral individuele en gezinsgerelateerde acties en handelingen te zijn. Bijna de helft van de jongeren die iets doen voor het welzijn van dieren geven aan dat ze zelf goed voor hun eigen huisdieren zorgen, maar ook dat ze de dieren in de vrije natuur helpen, bijvoorbeeld door in de winter eten in de tuin te hangen voor de vogels. Heel wat jongeren blijken tevens vegetarisch te eten.

Tabel 67 Verdeling respons naarwat jongeren doen om dierenwelzijn te verbeteren

	N	%
(Zelf) goed voor dieren zorgen	157	47,4
Vegetariër	61	18,4
Dierenverenigingen en acties steunen (financieel)	58	17,5
Dierenverenigingen en acties steunen (niet-financieel)	41	12,5
Andere	7	2,2
Zorgen voor milieu	7	2,0
Totaal	332	100,0

³³ Sig.: .004

Als ze niets doen om het welzijn van dieren te verbeteren dan is dat voornamelijk omdat ze niet weten wat ze moeten doen om het welzijn van dieren te verbeteren. Deze laatste reden wordt significant meer opgegeven door de jongere categorieën kinderen. Oudere jongeren geven meer dan de jongere het tijdsgebrek op als reden.³⁴ Jongens en meisjes verschillen niet voor wat betreft hun activiteitsgraad, ze doen allebei even veel voor dieren, maar als ze niets doen dan geven meisjes meer dan jongens aan dat ze niet weten wat ze moeten doen om dieren te helpen.³⁵

Tabel 68 Verdeling respons naar redenen om niets voor dierenwelzijn te doen

	% (meerdere antwoorden)
Ik weet niet wat ik moet doen om dieren te helpen	57,6%
Ik kan daar zelf niets aan doen	29,5%
Ik heb daar geen tijd voor	26,2%
Ik weet niet of dieren het slecht hebben	18,9%
Mijn school heeft daarvoor nog niets gedaan	3,9%
Mijn vereniging of club heeft daarvoor nog niets gedaan	3,8%

De acties die de jongeren ondernemen om het welzijn van dieren te verbeteren, ondernemen ze vooral alleen en/of met hun ouders en grootouders. Net als het milieu is dierenwelzijn dus voornamelijk een thematiek die zich in de privésfeer bevindt.

Tabel 69 Verdeling respons naar partners om iets voor dierenwelzijn te doen

	% (meerdere antwoorden)
Alleen	57,3%
Met mijn ouders en/of grootouders	44,8%
Met mijn broer(s) en/of zus(sen)	29,7%
Met mijn vrienden en vriendinnen	27,9%
Met mijn klas of school	9,8%
Met mijn vereniging of club	7,9%
Met andere mensen die ik niet ken	4,0%
Met het werk	2,0%

De jongeren ondernemen deze acties of handelingen dan ook omdat ze sterk overtuigd zijn van het belang van dierenwelzijn of om het in de woorden van de jongeren te formuleren... "omdat ze graag dieren zien".

³⁴ Sig.: .000

³⁵ Sig.: .000

Tabel 70 Verdeling respons naar redenen om iets voor dierenwelzijn te doen

	% (meerdere antwoorden)
Omdat ik vind dat dieren belangrijk zijn	95,0%
Omdat mijn ouders dat ook doen	13,9%
Omdat mijn vrienden en vriendinnen dat ook doen	6,1%
Omdat het met de klas of op school gebeurt	4,8%
Omdat mijn werk het initiatief neemt	0,9%
Omdat het met mijn vereniging of club gebeurt	0,8%

Meer dan voor eender welke andere thematiek zijn jongeren die iets doen voor dierenwelzijn lid van een vereniging die acties hierrond onderneemt, namelijk 20%. Als jongeren dus iets doen voor dieren, meestal op persoonlijk niveau, dan steunen ze in heel wat gevallen dus ook organisaties die zich inzetten voor dierenwelzijn.

Tabel 71 Verdeling respons naar lidmaatschap van verenigingen die iets voor dierenwelzijn doen

	N	%
Neen	314	79,9%
Ja, maar ik doe niet mee met activiteiten van die vereniging	49	12,6%
Ja, ik doe ook mee met activiteiten van die vereniging	27	6,9%
Ja, ik organiseer zelf activiteiten van die vereniging	2	0,6%
Totaal	393	100,0%

Heel wat jongeren die lid zijn van een vereniging voor dierenwelzijn, zijn lid van de grote vijf (WWF, Greenpeace, GAIA, EVA en Natuurpunt) en meermaals zijn ze lid van meer dan 1 van deze organisaties. Daarnaast is echter bijna de helft van de jongeren lid van een andere (minder bekende) organisatie, zoals vzw Greyhound, ...

Tabel 72 Verdeling respons naar lidmaatschap van verenigingen die iets voor dierenwelzijn doen (gecodeerd)

	N	%
Andere	29	38,5
WWF	21	27,1
Greenpeace	8	10,5
Natuurpunt	8	10,3
GAIA	7	9,0
EVA	3	4,5
Totaal	76	100,0

De jongeren die iets doen voor dierenwelzijn gebruiken ook meer dan voor de andere thematieken het internet.

Tabel 73 Verdeling respons naar iets op het internet doen voor dierenwelzijn

	N	%
Ja	84	21,5
Neen	308	78,5
Totaal	392	100,0

Net als voor de andere thematieken gebruiken de jongeren het internet in de eerste plaats om informatie te zoeken over dierenwelzijn, maar ook heel wat jongeren zijn lid van een online groep die zich inzet voor het welzijn van dieren.

Tabel 74 Verdeling respons naar wat jongeren op het internet doen voor dierenwelzijn

	% (meerdere antwoorden)
Ik zoek naar informatie over dierenwelzijn	70,7%
Ik ben lid van een online groep op een sociale netwerksite (bv. Facebook, Netlog...) die zich inzet voor dierenwelzijn	69,1%
Ik ben ingeschreven op een forum op het internet	30,5%
Ik chat erover met mijn (internet)vrienden	29,8%

Haiti

Naast de meer algemene thematieken hebben we in de vragenlijst tevens een actuele gebeurtenis opgenomen. Op 12 januari 2010 werd Haïti zwaar getroffen door een aardbeving. Duizenden mensen verloren het leven en een veelvoud bleef gewond en dakloos achter. Vanuit de hele wereld werden hulpacties opgezet en benefieten gehouden om het land en de inwoners te helpen. Aangezien ons onderzoek enkele maanden na deze ramp plaatsvond, leek het ons een uitgelezen opportuniteit om na te gaan wat jongeren hiervoor hebben gedaan. Het biedt ons immers een vergelijking tussen het engagement van jongeren voor enerzijds eerder structurele problematieken en anderzijds ad hoc en tijdelijke problematieken.

Alvorens dieper hierop in te gaan, vroegen we de jongeren of ze überhaupt weten wat in Haïti gebeurd is. Het resultaat is dat quasi alle bevroegde jongeren weten wat er gebeurd is, 85% geeft zelfs aan heel goed te weten wat er in Haïti is gebeurd.

Tabel 75 Verdeling respons naar kennis van jongeren over de aardbeving in Haïti

	N	%
Ja, heel goed	1145	84,7%
Ja, een beetje	198	14,6%
Neen	9	0,7%
Totaal	1352	100,0%

Bijna alle bevroagde jongeren hebben ook over de ramp in Haïti gepraat. In vergelijking met alle andere bevroagde thema's hebben de jongeren dus beduidend meer over de ramp in Haïti gepraat dan over de andere problematieken. Ondanks het gegeven dat de meeste jongeren hierover hebben gepraat, blijken meisjes toch nog net iets meer over Haïti gepraat te hebben dan de jongens.³⁶ Verder stellen we vast dat in tegenstelling tot heel wat eerdere thema's de leeftijd en de woonplaats van de jongeren geen invloed heeft op de kennis en het praten over Haïti.

Tabel 76 Verdeling respons naar praten over de aardbeving in Haïti

	N	%	Jongens	Meisjes
Ja	1238	91,6%	88,0%	95,2%
Neen	113	8,4%	12,0%	4,8%
Totaal	1351	100,0%	100,0%	100,0%

Gemiddeld hebben jongeren met 2,9 verschillende categorieën gesprekspartners gepraat. Deze zijn voornamelijk de vrienden en vriendinnen, de ouders en/of grootouders en de andere leerlingen in de klas. Opvallend is dat meisjes met zowat alle groepen vaker over de ramp hebben gepraat op uitzondering van de werkenden. Mannen hebben blijkbaar vaker over de ramp met collega's op het werk gepraat dan vrouwen.³⁷ Naar leeftijd blijken vooral de jongere generaties op school hierover te hebben gepraat, oudere generaties praten hierover vaker in hun vereniging en zoals gezegd op het werk.³⁸ Naar regio blijken Brusselse jongeren vaker hierover te praten met hun ouders en/of grootouders.³⁹

³⁶ Sig.: .000

³⁷ Sig.: .000

³⁸ Sig.: .000

³⁹ Sig.: .006

Tabel 77 Verdeling respons naar gesprekspartners over de aardbeving in Haïti

	% (meerdere antwoorden)
Met mijn vrienden en vriendinnen	82,1%
Met mijn ouders en/of grootouders	78,2%
Met de andere leerlingen in de klas of school	65,3%
Met mijn broer(s) en/of zus(sen)	52,0%
Met de leraar of lerares in de klas	48,9%
Met mensen in mijn vereniging of club	31,9%
Met collega's van het werk	11,4%
Met mensen die ik niet ken	9,7%

De jongeren die niet over Haïti hebben gepraat, zijn beperkt. Zij die het toch niet gedaan hebben, geven aan dat het hen niet interesseert. Weer zijn het eerder jongens dan meisjes die deze reden opgeven.⁴⁰

Tabel 78 Verdeling respons naar redenen waarom men niet over de aardbeving in Haïti praat

	% (meerdere antwoorden)
Het interesseert mij niet	61,7%
Het interesseert mijn vrienden en/of vriendinnen niet	27,5%
Het interesseert mijn broer(s) en/of zus(sen) niet	14,7%
Het interesseert mijn ouders/grootouders niet	14,5%

Bijna tweederde van de bevroegde jongeren heeft ook iets gedaan ten voordele van de slachtoffers van de aardbeving in Haïti. En weer hebben meisjes vaker iets gedaan dan jongens.⁴¹ Daar waar we geen verschil tussen de leeftijdsgroepen konden detecteren in de mate waarin men over de aardbeving heeft gepraat, stellen we wel een duidelijk verschil vast in de acties die jongeren hebben ondernomen. Hoe ouder de jongeren zijn, hoe vaker men iets voor de slachtoffers van de aardbeving heeft gedaan.⁴²

⁴⁰ Sig.: .000

⁴¹ Sig.: .000

⁴² Sig.: .000

Tabel 79 Verdeling respons naar iets gedaan voor de aardbeving in Haïti

	N	%
Ja	851	63,0%
Neen	499	37,0%
Totaal	1350	100,0%

Gevraagd naar wat de jongeren gedaan hebben, komen de meeste acties neer op het inzamelen van geld. In de codering hebben we daarom een onderscheid gemaakt in enerzijds de actieve deelname aan acties die rechtstreeks geld inzamelen, acties die via een omweg geld inzamelen, bijvoorbeeld door de verkoop van wafels of een sponsorloop en anderzijds het steunen door rechtstreeks geld te storten aan organisaties of beneficiëren en onrechtstreeks door het kopen of het sponsoren van iets. Volgens deze opdeling blijken de meeste jongeren voornamelijk een bijdrage geleverd door het kopen van iets of steunen van acties. Iets meer dan een derde van de jongeren heeft echter ook actief geparticipeerd in een actie en heeft als dusdanig geld opgehaald ten voordele van de slachtoffers in Haïti.

Tabel 80 Verdeling respons naar iets gedaan voor de aardbeving in Haïti

	N	%
Geld gestort	316	40,2%
Actie georganiseerd met school of andere organisatie	191	24,3%
Iets gekocht/gesponsord ten voordele van Haïti	168	21,4%
Geld ingezameld met school of andere organisatie	111	14,1%
Totaal	785	100,0%

Voor de redenen waarom jongeren niets gedaan hebben ten voordele van Haïti steken er drie redenen bovenuit, namelijk niet weten wat te doen om de mensen te helpen, een gebrek aan tijd en het gevoel dat men daar zelf niets aan kan doen. Jongens verschillen van meisjes door het vaker vermelden van het gebrek aan tijd als reden om niet deel te nemen aan een actie.⁴³ Dezelfde reden wordt ook vaker vermeld door de oudere jongeren.⁴⁴

⁴³ Sig.: .000

⁴⁴ Sig.: .000

Tabel 81 Verdeling respons naar redenen om niets gedaan te hebben voor de aardbeving in Haïti

	% (meerdere antwoorden)
Ik weet niet wat ik moet doen om de mensen in Haïti te helpen	41,8%
Ik heb daar geen tijd voor	35,6%
Ik kan daar zelf niets aan doen	29,5%
Mijn vereniging of club heeft daarvoor nog niets gedaan	9,5%
Mijn school heeft daarvoor nog niets gedaan	9,2%
Ik weet niet of de mensen in Haïti moeten geholpen worden	4,9%

De acties die de jongeren hebben ondernomen, werden gedaan met een grote verscheidenheid aan categorieën mensen, zijnde de klas en/of school, de ouders, maar ook een heel deel alleen. Dat laatste refereert in de meeste gevallen naar een individuele financiële bijdrage hetzij rechtstreeks, hetzij door het kopen van producten of sponsoren van actie.

Tabel 82 Verdeling respons naar partners waarmee iets gedaan werd voor de aardbeving in Haïti

	% (meerdere antwoorden)
Met mijn klas of school	38,0%
Alleen	36,6%
Met mijn ouders en/of grootouders	29,1%
Met mijn vrienden en vriendinnen	24,2%
Met mijn vereniging of club	15,5%
Met mijn broer(s) en/of zus(sen)	13,7%
Met andere mensen die ik niet ken	3,7%
Met het werk	2,3%

De reden waarom de jongeren iets doen of hebben gedaan voor de mensen in Haïti is zeer duidelijk. Bijna alle jongeren die iets doen of hebben gedaan, doen dat omdat ze vinden dat de slachtoffers hulp nodig hebben. Toch geven meisjes meer dan jongens deze reden op. Jongens op hun beurt geven meer dan meisjes aan dat ze iets hebben gedaan omdat het georganiseerd werd door de school of de vereniging waarvan ze lid zijn.⁴⁵ Naar leeftijd vinden we een aantal logische verschillen, zoals de jongste leeftijdsgroepen die vaker iets doen met hun ouders of met de klas of school. De oudere leeftijdsgroepen doen vaker iets met het werk of met de vereniging waarvan ze lid zijn.⁴⁶

⁴⁵ Sig.: .000

⁴⁶ Sig.: .000

Tabel 83 Verdeling respons naar redenen waarom iets gedaan werd voor de aardbeving in Haïti

	% (meerdere antwoorden)
Omdat ik vind dat die mensen hulp nodig hebben	88,5%
Omdat het met de klas of op school gebeurt	24,9%
Omdat het met mijn vereniging of club gebeurt	9,3%
Omdat mijn ouders dat ook doen	8,6%
Omdat mijn vrienden en vriendinnen dat ook doen	8,0%
Omdat mijn werk het initiatief neemt	2,1%

Conclusies

In dit onderzoek hebben we ons toegelegd op het engagement van jongeren in Vlaanderen. We hebben dit gedaan door op vier niveaus na te gaan in welke mate de jongeren ' bezig' zijn met maatschappelijke problematieken. Een eerste vaststelling die we kunnen maken is dat 'de buurt' van de jongeren of concreet de directe woonomgeving van de jongeren slechts een beperkt aantal jongeren aanzet om zich te engageren. Dat begint eigenlijk al op het laagste niveau, zijnde zich zorgen maken. Het is evident dat als men zich weinig of geen zorgen maakt over een bepaalde problematiek, dat de kans ook zeer gering is dat men zich daarvoor zal inzetten. En dat blijkt zeer sterk het geval als het gaat over thema's als de sfeer in de buurt waar men woont of nog de armoede in de buurt. Uiteraard zijn deze thematieken ook zeer lokaal gebonden. Niet alle jongeren wonen immers in een omgeving waar een slechte sfeer of armoede een 'issue' zijn. Het is dan ook niet onlogisch dat deze thema's sowieso een deel van de jongeren niet aanspreken.

Vergelijken we de volgende vormen van engagement, dan zien we echter dat ook de bezorgdheid om 'lokale' thema's de jongeren niet meteen aanzet tot erover praten, laat staan er iets aan doen. Algemeen kunnen we hieruit afleiden dat algemenere thematieken de jongeren veel meer aanzetten tot acties en dus tot reëel engagement. De enige uitzondering op de regel is dierenwelzijn. Ongeveer een derde van de bevroagde jongeren is erg bezorgd om het welzijn van dieren, maar slechts een beperkte proportie van die jongeren gaat daadwerkelijk over tot acties. Vergelijken we dat bijvoorbeeld met een thema als 'het milieu' waarover ongeveer een even grote proportie jongeren zich erg bezorgd maakt, dan is het verschil naar engagement behoorlijk groot. Bijna driekwart van de jongeren doet immers iets om het milieu te verbeteren. Een mogelijke verklaring ligt voor een stuk in wat de jongeren doen. In beide gevallen lenen de thema's zich zeer goed om persoonlijk initiatief te nemen, wat de jongeren trouwens ook doen, maar voor het welzijn van dieren ligt dat een stuk moeilijker. Veel verder dan goed voor de eigen huisdieren zorgen en het steunen van organisaties die het opnemen voor het welzijn van dieren komen de jongeren immers niet. Voor het milieu is dat een stuk

makkelijker en hebben de jongeren veel meer opties. Men kan bijvoorbeeld afval sorteren, zwerfvuil rapen, zuinig omgaan met water en elektriciteit, enzovoort.

Een andere of bijkomende verklaring ligt waarschijnlijk in de aandacht die de thema's krijgen. Met ondermeer de bekende film van Al Gore en mediagenieke acties van bekende Vlamingen (bijvoorbeeld Nic Balthasar) heeft een thema als klimaatverandering erg veel aandacht gekregen. Dit heeft zeer waarschijnlijk ook heel wat organisaties en instellingen aangezet om zelf ook iets te doen of toch minstens, zoals in het onderwijs erover met de leerlingen te praten. Dat is een stuk minder het geval voor een thema als dierenwelzijn.

De aandacht in de media voor een thema en het opzetten van initiatieven rond deze thematiek is duidelijk zeer belangrijk om jongeren aan te zetten tot engagement. Dat toont het engagement van de jongeren ten aanzien van de recente gebeurtenis in Haïti sprekend aan. Bijna alle jongeren hebben over de natuurramp gehoord, bijna alle jongeren hebben erover gepraat en een meerderheid van de jongeren heeft ook iets gedaan voor de slachtoffers. Al was het maar door geld te doneren aan de talrijke acties en benefieten die hierrond werden georganiseerd.

Tabel 84 Overzicht engagement voor verschillende thema's

	Bezorgd? (heel erg)	Over gepraat?	Iets doen?	Lid vereniging?	Internet?
Armoede buurt	4,8%	32,4%	16,5%	6,9%	8,9%
Armoede wereld	25,8%	74,5%	46,8%	18,0%	12,0%
Sfeer buurt	16,9%	56,2%	34,0%	46,0%	16,0%
Milieu	36,3%	77,6%	75,3%	12,0%	12,0%
Dierenwelzijn	34,4%	48,7%	29,2%	12,6%	21,5%
Haïti	84,7%	91,6%	63,0%	--	--

Een tweede vaststelling is dat jongeren die bezorgd zijn om een bepaald thema een grote kans hebben om ook om andere thema's bezorgd te zijn. We zouden met andere woorden kunnen spreken van bezorgde jongeren en niet-bezorgde jongeren. Vooral de relaties tussen bezorgdheid om armoede in de buurt en armoede in de wereld en tussen bezorgdheid om armoede in de wereld en het milieu zijn erg sterk. Jongeren die bezorgd zijn om armoede in de wereld zijn met andere woorden ook bezorgd om armoede in hun buurt en om het milieu. Jongeren die dan weer bezorgd zijn om het milieu zijn meer dan de andere jongeren bezorgd om het welzijn van dieren.

Tabel 85 Overzicht correlaties tussen bezorgdheid voor verschillende thema's

	Ben je bezorgd om armoede in jouw buurt?	Ben je bezorgd om armoede in de wereld?	Ben je bezorgd om de sfeer in je buurt?	Ben je bezorgd om het milieu?	Ben je bezorgd om het welzijn van dieren?
Ben je bezorgd om armoede in jouw buurt?	1	,302**	,216**	,228**	,169**
Ben je bezorgd om armoede in de wereld?	,302**	1	,079**	,407**	,177**
Ben je bezorgd om de sfeer in je buurt?	,216**	,079**	1	,098**	,092**
Ben je bezorgd om het milieu?	,228**	,407**	,098**	1	,285**
Ben je bezorgd om het welzijn van dieren?	,169**	,177**	,092**	,285**	1

Verleggen we ons niveau en kijken we naar het actieve engagement van de jongeren dan zijn de relaties een stuk minder sterk. Dat betekent voor een stuk dat nog andere elementen meespelen die ertoe leiden of jongeren al dan niet een actief engagement oppikken. Wel stellen we vast dat jongeren die iets doen tegen armoede in de wereld, meer dan anderen ook iets gedaan hebben voor de slachtoffers in Haïti te helpen.

Tabel 86 Overzicht correlaties tussen iets gedaan voor verschillende thema's

	Doe je iets tegen de armoede in jouw buurt?	Doe je iets tegen de armoede in de wereld?	Doe je iets aan de sfeer in je buurt?	Doe je iets voor het milieu?	Doe je iets voor het welzijn van dieren?	Doe je iets of heb je iets gedaan om de mensen in Haïti te helpen?
Doe je iets tegen de armoede in jouw buurt?	1	,209**	,123**	,156**	,062	,084*
Doe je iets tegen de armoede in de wereld?	,209**	1	-,002	,211**	,073**	,243**
Doe je iets aan de sfeer in je buurt?	,123**	-,002	1	,019	,024	,008
Doe je iets voor het milieu?	,156**	,211**	,019	1	,087**	,140**
Doe je iets voor het welzijn van dieren?	,062	,073**	,024	,087**	1	,082**
Doe je iets of heb je iets gedaan om de mensen in Haïti te helpen?	,084*	,243**	,008	,140**	,082**	1

Als we op zoek gaan naar factoren die het engagement mediëren dan zouden we kunnen veronderstellen dat het engagement wordt opgewekt door de mate waarin men het nieuws volgt. Dat blijkt echter niet het geval. De reden is dat een overgrote

meerderheid van de bevroegde jongeren aangeeft dat ze (bijna) dagelijks het nieuws volgen. Met als gevolg dat de frequentie waarop men het nieuws volgt eigenlijk geen informatie geeft over de mate waarin men bezorgd is om bepaalde thema's en dus ook niet over het feit of men al dan niet iets gedaan heeft voor deze problematieken.

Tabel 87 Overzicht frequentie waarop jongeren naar het nieuws kijken

	N	%
Ja, elke dag	602	44,9%
Ja, maar niet elke dag	532	39,7%
Ja, maar enkel als er iets is gebeurd dat me interesseert	120	8,9%
Bijna nooit	81	6,0%
Neen, nooit	6	0,4%
Totaal	1342	100,0%

Een tweede mogelijke stimulans om zich actief te engageren voor maatschappelijke thema's is het lidmaatschap van verenigingen. We zouden er immers kunnen van uitgaan dat jongeren die maatschappelijk participeren in het verenigingsleven ook meer dan andere zich inzetten voor maatschappelijke problematieken. Dat blijkt voor een stuk ook zo te zijn.

Tabel 88 Overzicht correlaties tussen iets gedaan voor verschillende thema's

	Doe je iets tegen de armoede in jouw buurt?	Doe je iets tegen de armoede in de wereld?	Doe je iets aan de sfeer in je buurt?	Doe je iets voor het milieu?	Doe je iets voor het welzijn van dieren?	Doe je iets of heb je iets gedaan om de mensen in Haïti te helpen?	Lidmaatschap verenigingen
Doe je iets tegen de armoede in jouw buurt?	1	,209**	,123**	,156**	,062	,084*	,196**
Doe je iets tegen de armoede in de wereld?	,209**	1	-,002	,211**	,073**	,243**	,172**
Doe je iets aan de sfeer in je buurt?	,123**	-,002	1	,019	,024	,008	,384**
Doe je iets voor het milieu?	,156**	,211**	,019	1	,087**	,140**	,088**
Doe je iets voor het welzijn van dieren?	,062	,073**	,024	,087**	1	,082**	,051
Doe je iets of heb je iets gedaan om de mensen in Haïti te helpen?	,084*	,243**	,008	,140**	,082**	1	,013
Lidmaatschap verenigingen	,196**	,172**	,384**	,088**	,051	,013	1

Hoe vaker jongeren lid zijn van verenigingen, hoe groter de kans dat men zich actief zal inzetten voor thema's als armoede in de buurt en in de wereld en de sfeer in de buurt. Het lidmaatschap van verenigingen heeft echter geen invloed op de mate waarin men zich inzet voor de andere bevroegde thema's zijn het milieu, dierenwelzijn of ook ad hoc gebeurtenissen. Opvallend is wel de hoge correlatie tussen het lidmaatschap van verenigingen en de actieve inzet voor de sfeer in de buurt. Een belangrijke verklaring hiervoor is het lidmaatschap aan het lokale jeugdwerk.

Tabel 89 Overzicht activiteitsgraad van jongeren als begeleider/vrijwilliger in het jeugdwerk

	N	%
Ja	450	26,7%
Neen	187	73,3%
Totaal	1683	100,0%

Jongeren die actief zijn in het jeugdwerk nemen beduidend vaker dan andere het initiatief om iets te doen aan de sfeer in de buurt. De reden is dat heel wat jongeren die iets doen om de sfeer in de buurt te verbeteren dat doen met de lokale jeugdbeweging of het lokale jeugdwerk.

Tabel 90 Relatie tussen iets doen om de sfeer in de buurt te verbeteren en werkzaam als begeleider/vrijwilliger in het jeugdwerk

Doe je iets aan de sfeer in je buurt?	Ben je actief als begeleider / vrijwilliger in het jeugdwerk?		Totaal
	Ja	Neen	
Ja	44,8%	18,2%	36,9%
Neen	55,2%	81,8%	63,1%
Totaal	100,0%	100,0%	100,0%
N	449	187	636

Dat brengt ons ook meteen tot de laatste verklaringsgrond voor het opnemen van engagement voor maatschappelijke thema's, namelijk partners. Uit het voorgaande konden we reeds vaststellen dat een aantal maatschappelijke problematieken zich erg goed lenen om individueel, zonder de hulp van anderen een steentje bij te dragen. Dat is bij uitstek het geval voor de milieuproblematiek en ook in mindere mate voor het welzijn van dieren. Voor andere maatschappelijke problematieken is het echter niet zo evident om op eigen houtje iets te doen.

Wat kan een jongere op zijn eentje bijvoorbeeld doen om armoede in de wereld of zelfs in de buurt te verhelpen? Hij of zij kan organisaties en verenigingen die zich

voor deze thema's inzetten financieel of moreel steunen, wat heel wat jongeren trouwens ook doen, maar verder ...

Voor dergelijke thema's zijn jongeren afhankelijk van andere initiatiefnemers. Voor de sfeer in de buurt blijkt dat bijvoorbeeld het jeugdwerk, voor thema's als armoede is dat voor de jongste leeftijdsgroepen de school. Als de school een initiatief opzet dan stellen we vast dat heel wat jongeren zich daarbij aansluiten en zich actief inzetten. Dat is meteen ook de verklaring waarom zo veel jongeren zich hebben ingezet voor de slachtoffers van de aardbeving in Haïti. Tal van organisaties, verenigingen en instellingen hebben in het kader van deze ramp initiatieven opgezet en de jongeren hebben zich daar massaal bij aangesloten, zowel actief als passief.

We kunnen daaruit besluiten dat het engagement van jongeren voor dergelijke thema's sterk wordt gestimuleerd door derden en dat het initiatief van derden ook noodzakelijk is om het engagement van de jongeren op te wekken. Dat initiatief moet concreet zijn en de initiatiefnemer moet heel toegankelijk zijn, bijvoorbeeld in de vorm van de school of van het jeugdwerk of zoals in het geval van Haïti in de vorm van een mediacampagne. Virtuele campagnes op het internet werken hoogstwaarschijnlijk niet. Het gegeven dat heel wat jongeren lid zijn van sociale netwerksites zoals Netlog, Twitter, Facebook en dergelijke is (voorlopig?) geen stimulans om actief engagement op te nemen.

Tabel 91 Responsverdeling naar lidmaatschap sociale netwerksites

	% (meerdere antwoorden)
Netlog	51,1%
LinkedIn	49,2%
Facebook	47,4%
Twitter	18,1%

Jongeren zijn wel in grote getale lid van dergelijke sites. Gemiddeld hebben jongeren op 1,26 sites een persoonlijk profiel. Maar dergelijke sites worden voor andere doeleinden gebruikt dan om zich actief in te zetten voor maatschappelijke problematieken. Als jongeren al het internet gebruiken in het kader van een problematiek, dan is het voornamelijk om zich te informeren.

In dit rapport hebben we telkens nagegaan of we verschillen konden vaststellen tussen verschillende leeftijdsgroepen, het geslacht en de woonplaats (provincie en verstedelijking). De eerste twee indicatoren blijken inderdaad bepalend te zijn voor heel wat verschillen. Zo kunnen we in het algemeen stellen dat meisjes een stuk meer engagement vertonen dan jongens en dat voor zowat alle bevroegde thema's en dat naarmate men ouder wordt, dat men meer engagement opneemt. Al moet dat laatste wel gerelativeerd worden. Zo lijkt het engagement voor de

meeste thema's toe te nemen tot de leeftijd van pakweg 18 tot 20 jaar, maar neemt het daarna opnieuw af. Wat de woonplaats betreft vinden we eigenlijk weinig of geen significante verschillen. Dat geldt voor zowel de regio waar de jongeren wonen als voor de graad van verstedelijking. Dat betekent concreet dat als we spreken over het engagement van jongeren, dat we dit kunnen doen voor alle jongeren in Vlaanderen.